Sitowise Oy | 19.10.2026

Yhteysviranomaisen (LVV) Pyykkimäen tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta antaman lausunnon 19.1.2026 huomioon ottaminen YVA-selostuksessa

YVA-ohjelma oli nähtävillä 3.12.2025 – 9.1.2026.

Yhteysviranomaisen lausunnon sisältö	Huomioon ottaminen
4 Yhteysviranomaisen kannanotto arviointiohjelman laajuudesta ja tarkkuudesta sekä ohjeet arviointiselostuksen laadintaan **4.1 Arvioinnin laajuus ja tarkkuus**	
Yhteysviranomainen katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiohjelma täyttää YVA-lain 16 §:ssä ja YVA-asetuksen 3 §:ssä arviointiohjelmalle asetetut sisältövaatimukset.	
Arviointiohjelmassa on alustavasti tunnistettu hankkeen merkittävimmiksi vaikutuksiksi luontovaikutukset, vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä yhteisvaikutukset Oinaskylän ja Nilakkasuon tuulivoimahankkeiden kanssa. Yhteysviranomainen näkee, että edellä mainittujen lisäksi vaikutukset pohjaveteen, etenkin alueen lähteisyyden kautta, voivat nousta esitettyä merkittävimmiksi tai vaikutusten muodostumisesta on epävarmuutta, mikä tulee ottaa huomioon.	YVA-selostuksen kohdassa 18 on arvioitu vaikutukset pohjavesiin. Vaikutusten arvioinnin pohjaksi on tutkittu lähteiden nykytila maastossa ja vaikutusten arvioinnissa on arvioitu vaikutukset lähteisiin.
Toisaalta vaikutukset ilmastoon, elinkeinoihin, maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen, pohjavesiin, luonnonvaroihin, maa- ja kallioperään, liikenteeseen sekä turvallisuuteen ja ympäristöriskeihin nähdään aiheuttavan todennäköisesti vain vähäisiä ympäristövaikutuksia. Yhteysviranomainen yhtyy pääosin tähän arvioon vaikutusten merkittävyydestä. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen vaikutukset Natura- ja luonnonsuojelualueisiin eivät todennäköisesti muodostu hankkeen merkittävimmiksi vaikutuksiksi ennakkotiedon perusteella.	
Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on tehty alustava vaikutusten tunnistaminen ja arviointiselostuksessa tullaan painottamaan kohtalaisten ja merkittävien haitallisten vaikutusten arviointia. Vähäiset ja myönteiset vaikutukset tullaan arvioimaan kevyemmillä arviointimenetelmillä. Yhteysviranomainen näkee tämän lähtökohdan hyvänä. Esitetty arviointiohjelman esittämistapa koskee erityisesti vaikutusten arvioinnin raportointia. Tärkeää on, että arviointityön kulku sekä vaikutuskohteen herkkyyden ja vaikutuksen suuruuden määrittely tulee esittää ja perustella arviointiselostuksessa mahdollisimman läpinäkyvästi ja niin että lukijan on sitä mahdollista seurata. Suositelluinta olisi ollut esittää arvioinnin osatekijöiden periaatteita jo arviointiohjelmavaiheessa, jolloin osallisilla olisi ollut mahdollisuutta ottaa niihin kantaa arviointityön alkuvaiheessa.	YVA-selostuksessa on kunkin vaikutustyypin osalta kuvattu vaikutusten tunnistaminen sekä lähtötiedot ja arviointimenetelmät.
Mikäli jonkin vaikutustyypin osalta on tarpeen esittää lieventämistoimia, tulee merkittävyys arvioida ilman toimia ja niiden kanssa. Yhteysviranomainen muistuttaa, että esitettyjen lieventämistoimien tulee olla konkreettisia niin, että niihin on mahdollista sitoutua haitallisten vaikutusten lieventämiseksi hankkeen jatkosuunnittelussa, lupamenettelyjen ja toteuttamisvaiheen aikana.	Kaikkien vaikutustyyppien osalta YVA-selostuksessa on käyty läpi haitallisten vaikutusten ehkäisy ja lieventäminen.

Yhteysviranomaisen lausunnon sisältö	Huomioon ottaminen
Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan esitetty arviointiselostuksen aikataulu voi olla haastava, sillä joitakin selvityksiä voi olla tarpeen tarkentaa merkittävien vaikutusten arvioimiseksi.	
4.2 Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot Tuulivoima-alueen osalta hankevaihtoehdoilla VE1 ja VE2 ei ole juurikaan eroa, mikä on syytä ottaa huomioon arviointiselostuksen rakennetta ja sisältöä suunniteltaessa. Olennaista on tuoda esille, millainen merkitys hankevaihtoehtojen erona olevien kolmen tuulivoimalan muutoksella olisi hankkeen todennäköisesti merkittävien vaikutusten muodostumisessa. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan useita vaihtoehtoja, joista osa edellyttää uuden voimajohdon rakentamista nykyisen rinnalle. Yhteysviranomainen muistuttaa, että vaikutusten arviointi on tarpeen tehdä maksimiperiaatteella, eli arvioitava vaikutukset myös laajimman tarkasteltavan reittivaihtoehdon laajuudelta.	YVA-selostuksen kohdassa 32 on omat vaihtoehtojen vertailutaulukot sekä tuotantoalueen että sähkönsiirtovaihtoehtojen osalta.
4.3 Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät Ympäristön nykytilan kuvaus muodostaa lähtökohtaisesti riittävän pohjan hankkeen todennäköisesti merkittävien tai merkittävyydeltään epävarmojen vaikutusten tunnistamiseksi. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutusalueen laajuus hankkeen eri toimintojen osalta on oikeasuuntainen ja perusteltu. Arvioinnin aikana voi tulla esiin, että vaikutusalueen laajuus on oletettua laajempi, mikä tulee ottaa huomioon arvioinnin edetessä. Arviointiohjelmassa on kuvattu hankkeen todennäköisen vaikutusalueen nykytilaa sellaisella tarkkuudella, että vaikutusten tunnistaminen ja arvioinnin kohdentaminen on tuulivoima-alueen osalta mahdollista. Sähkönsiirron reittivaihtoehtojen osalta nykytilan kuvaus jää pääosin pintapuoliseksi ja suppeaksi. Osa karttamateriaalista ei myöskään kata sähkönsiirron reittivaihtoehtojen aluetta kokonaisuudessaan. Sähkönsiirron osalta yhteysviranomainen muistuttaa, että hankkeen sähköverkkoon liittämisen vaikutukset arvioidaan tässä YVA-menettelyssä, mikä edellyttää riittävää tietoa alueen nykytilasta ja sähkönsiirron rakentamisen, toiminnan ja käytöstä poistamisen vaikutusmekanismeista. Arviointiohjelmassa on puutteita kummankin aihealueen osalta. Hankkeen erillisselvitykset on laadittu pääsääntöisesti jo ennen arviointiohjelmavaihetta. Arviointiohjelman puutteena voidaan pitää, että selvitysten laadinnan tarvetta tai kohdentumista ei ole kuvattu tai perusteltu. Arviointimenetelmät on kuvattu melko yleispiirteisesti. Yhteysviranomainen tuo alla esiin seikkoja vaikutustyypeittäin. Nämä on tarpeen ottaa huomioon arviointiselostuksen laadinnassa.	YVA-selostuksessa kunkin vaikutustyypin kohdalla on arvioitu, mikä on kyseisen vaikutustyypin vaikutusalue. YVA-selostuksen kohdassa 3.3.3 on kuvattu sähkönsiirron tekninen toteutus, kohdassa 3.3.7 ylläpito ja kohdassa 3.3.8 käytöstä poisto. Sähkönsiirtoreittien nykytila on kuvattu YVA-selostuksessa kunkin vaikutustyypin kohdalla. Lausunnon perusteella maastoselvityksiä on täydennetty YVA-selostusvaiheessa.
Arvioitavat ympäristövaikutukset **Luontovaikutukset**	
Luontotyypit ja kasvillisuus Arviointiohjelman mukaan hankealueella on luontoselvityksissä tunnistettu kaksi arvokasta luontotyyppikohdetta: Köyrtynmäen suot. Hankealueella on neljä lähdettä. Sähkönsiirtoreitin VEB varrella on huomionarvoinen pääosin ojittamaton suo Koutajärven etelärannan lähellä. Yhteysviranomainen arvioi, että arviointiohjelmassa ilmoitettujen luontotyyppihavaintojen lisäksi arvokkaita	

Yhteysviranomaisen lausunnon sisältö	**Huomioon ottaminen**
voivat olla peruskartalla ja ilmakuvilla näkyvät kalliot, kivikot ja kalliometsät sekä pienialaiset puustoiset suot ja avosuot. Arviointiselostuksessa on syytä huomioida myös alueen lampiin ja pienvesiin yhteydessä olevat ranta- ja suoluontotyypit. Luontotyyppiselvityksen ja kasvillisuusselvityksen tuloksissa on syytä esittää paitsi tunnistetut arvokkaat kohteet, myös sellaiset maastossa tarkastetut kohteet, joilta ei löytynyt arvokkaita luontotyyppejä. Muutokset rakentamispaikkojen sijoitteluun on syytä tehdä luontoselvityksissä ilmenneiden merkittävien vaikutusten perusteella jo arviointiohjelman jälkeen ja esitellä muuttuneet rakennuspaikat arviointiselostuksessa. Yhteysviranomainen esittää, että hankkeen luontovaikutusten havainnollistamiseksi kaikki luontovaikutusten tarkastelun lajihavainnot, elinympäristöt ja luontotyypit esitettäisiin yhdellä suurimittakaavaisella kartalla. Kartasta voi olla toinen versio, jossa on salassa pidettävät tiedot viranomaiskäyttöön. Yhteysviranomainen pyytää hankkeesta vastaavaa varmistamaan, että luontoselvitysten yhteydessä tehdyt lajihavainnot viedään laji.fi -järjestelmään.	YVA-selostuksen kohdassa 20 on kartta ja taulukko huomionarvoisista luontotyyppikuvioista. YVA-selostuksen kuvassa 18.2. on tuotu esiin maastotietokannan mukaiset lähteet ja luontoselvityksessä luonnontilaiseksi tunnistettu lähde. Tuulivoimaloiden ja uuden tiestön sijoittelussa on otettu huomioon huomionarvoiset luontokohteet. Laadittiin YVA-selostuksen liitteeksi 22 suurimittainen kartta, jossa esitetään lajihavainnot, elinympäristöt ja luontotyypit. Hankkeesta vastaava välittää tiedon luontoselvityksen tekijälle.
Pesimälinnusto Arviointiohjelmassa mainittujen ennakkotietolähteiden lisäksi on syytä hyödyntää Tiira-havaintotietojärjestelmän tietoja, paikallisen lintuyhdistyksen tietoja sekä annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä ilmenneitä luontohavaintotietoja. Arviointiselostuksessa tulee arvioida hankealueen merkitystä isoille petolinnuille, erityisesti sääkselle ja mikäli erityistä potentiaalia esiintyy, tarvittaessa laatia lentosuuntaselvitys. Hankealueella on useita pieniä lampia. Pesimälinnustoselvitys on syytä ulottaa koskemaan myös alueen vesistöjen vesi- ja rantalinnustoa, mikäli alueella esiintyy hankkeelle herkkiä lajeja. Havaitut metsojen soidinpaikat on syytä huomioida voimalapaikkojen ja muiden rakennettavien alueiden sijoittelussa. Tutkimusten mukaan metsojen soitimien tuulivoiman häiriövyöhyke voi olla jopa 800 metriä.	YVAssa on hyödynnetty Tiira-havaintotietojärjestelmän tietoja. YVA-selostuksen ei julkisessa liitteessä 11 kuvataan petolintujen kesäaikainen esiintyminen sekä lentosuunnat hankealueella ja liitteessä 10 metsäkanalintujen soidinpaikat. Kesällä 2026 tehtiin täydentäviä pesimälinnustoselvityksiä. Vaikutukset pesimälinnustoon on kuvattu YVA-selostuksen kohdassa 21.5.

Yhteysviranomaisen lausunnon sisältö	Huomioon ottaminen
Eläimistö Riistalajistoon ja muuhun eläimistöön kohdistuvat selvitykset ja arvioidut todennäköiset vaikutukset ovat yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan oikeansuuntaisia. Nisäkäshavaintoja on oletettavasti tiedossa paikallisilla ihmisillä ja alueen metsästyseuroilla. Yhteysviranomainen pitää hyvänä, että havaintoja tiedustellaan metsästysseuroilta ja riistanhoitoyhdistyksiltä. Nisäkäshavaintojen lisäksi merkittäviä ovat luontodirektiivin liitteessä IV a mainittujen tiukasti suojeltujen karhun ja ilveksen pesäpaikkatiedot. Kyselyissä tulee painottaa tämän tiedon tarpeellisuutta ja tunnistetut pesäpaikat on huomioitava muuttuvan maankäytön kohteilla. Arviointiohjelman mukaan liito-oravaselvitys on tehty maalis-toukokuussa 2024. Yhteysviranomainen huomauttaa, että vuonna 2024 liito-oravahavaintoja tehtiin monin paikoin heikosti Pohjois-Savon alueella. Arviointiselostuksessa tulee selkeästi tuoda esille, onko alueella potentiaalia lajille. Mikäli on, on hyvä arvioida, sisältyykö aiemmin toteutettuun selvitykseen epävarmuuksia. Mikäli muuttuvan maankäytön alueella havaitaan kirjoverkkoperhoselle potentiaalista elinympäristöä, on syytä tehdä kirjoverkkoperhosselvitys.	YVA-selostuksen kohdassa 22 on kuvattu vaikutukset eläimistöön. YVA-selostuksen kohdassa 22.4. tuodaan esiin liito-oravaselvityksen tulokset ja liito-oravalle soveltuvan elinympäristön määrä hankealueella. Hankealueelta tehtiin kirjoverkkoperhosselvityksiä kesällä 2026. YVA-selostuksen kohdassa 22 on kuvattu siihen liittyvät selvitykset ja vaikutukset kirjoverkkoperhoseen.
Natura- ja suojelualueet Hankealuetta lähimmät Natura 2000 -verkoston alueet ovat Humalasuo (etäisyys 4,7 km) ja Palokankaan lammet (etäisyys 9 km). Humalasuon suojeluperusteena ovat alueen luontotyypit, Palokankaan lammilla alueen linnusto. Yhteysviranomainen yhtyy arviointiohjelmassa esitettyyn näkemykseen siitä, että hankkeella ei todennäköisesti ole merkittäviä vaikutuksia Natura-alueiden suojeluperusteena oleviin luonnonarvoihin.	YVA-selostuksen kohdassa 23 on kuvattu vaikutukset Natura-alueisiin.
Pinta- ja pohjavedet Arviointiohjelmassa todetaan tuulivoimahankkeen elinkaaren aikaisten vaikutusten muodostuvan rakentamisvaiheen, käyttövaiheen ja alueen käytöstä poistamisen aikaisista vaikutuksista. Näistä merkittävimmän riskin lähialueen vesistölle aiheuttaa rakentamisvaihe, mikä arviointiohjelmassa on tunnistettu. Myös tarkasteltavan alueen rajausta vesistövaikutusten osalta voidaan pitää pääosin perusteltuna. Hankealueella ei ole luokiteltuja pohjavesialueita, mutta alueella on karttatarkastelujen perusteella neljä lähdettä. Näiden lähteiden luonnontilaisuus tulee selvittää ja mikäli kyse on luonnontilaisista tai luonnontilaisen kaltaisista lähteistä, tulee rakentamistoimenpiteet toteuttaa siten, että em. kohteiden luonnontilaa ei vaaranneta. Mikäli haitallisia vaikutuksia luonnontilaisiin lähteisiin ei voida estää, tulee lupaviranomaiselta hakea vesilain mukaista lupaa poiketa vesiluontotyypin suojelutavoitteita (VL 2:11). Hankealueella todetaan arviointiohjelman mukaan olevan yksi vesienhoidossa luokiteltu vesimuodostuma (Kurjenjärvi) ja lukuisia pienempiä vesistöjä. Hankkeen rakentamisen ja käytön aikaiset	Luontoselvitysten yhteydessä tarkistettiin lähteiden luonnontilaisuus, josta yksi tunnistettiin luonnontilaiseksi. YVA-selostuksen kohdassa 18 tuodaan esiin vaikutukset pohjavesiin ja lähteisiin.

Yhteysviranomaisen lausunnon sisältö	Huomioon ottaminen
vesienjohtamisjärjestelyt tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei toimenpiteistä aiheudu vesistökuormitusta. Kyseisellä alueella ja erityisesti pienvesien osalta kyse on useimmiten lisääntyneen kiintoaineen aiheuttamista haitallisista vaikutuksista. Arviointiohjelmassa todetaan em. vaikutusten olevan työnaikaisia ja luonteeltaan lyhytkestoisia sekä pienialaisia. Pienvesien osalta pienialainen ja lyhytkestoinen merkittävä kiintoainekuormitus voi kuitenkin aiheuttaa pidempikestoisen tai pysyvän haitan esimerkiksi puron liettymisen takia. Tämän vuoksi hanke tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että em. haitat minimoidaan. Tämä voi edellyttää asian huomioimista tie- ja ojalinjauksissa sekä kiintoaineen pidätysrakenteita ojissa tai erillisinä altaina. Arviointiselostuksessa tulee esittää konkreettisia haittojen ehkäisemis- ja lieventämistoimia.	Vaikutukset pintavesiin on arvioitu YVA-selostuksen kohdassa 19. Haitallisten vaikutusten ehkäisy on kuvattu YVA-selostuksen kohdassa 19.7.
Hankealueen itäreunalla virtaava Kukertajaisjoki on ohjelmassa todetusti kunnostettu lohikalavesistö, jossa esiintyy havaintojen mukaan harjusta. Joessa on myös taimenelle potentiaalisia lisääntymisalueita. Kukertajaisjoella on suoritettu sähkökoekalastus lokakuussa 2025, jolloin saaliiksi ei saatu taimenia tai harjuksia. Tulosten perusteella ei tule tehdä liian suoraviivaisia johtopäätöksiä joen merkityksestä kalastolle huomioiden esimerkiksi pyyntiajankohdan vesitilanne ja harjuksen koepyyntiin liittyvät haasteet. Kukertajaisjoki on paikallisesti merkittävä lohikalavesistö, johon arvioitavana oleva hanke ei saa aiheuttaa merkittäviä haitallisia vaikutuksia.	YVA-selostuksen kohdassa 19 on arvioitu vaikutukset Kukertaisjokeen.
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen	
Meluvaikutuksia koskeva melumallinnus tulee tehdä arviointiohjelmassa esitetyn mukaisesti huomioiden lisäksi matalataajuisen melun tarkastelu noudattaen ympäristöministeriön ohjetta tuulivoimaloiden melun mallintamisesta (Ympäristöministeriö, Ympäristöhallinon ohjeita 2/2014).	YVA-selostuksen liitteenä on erillinen melumallinnusraportti, jossa on kuvattu ympäristöministeriön ohjeen mukaisesti meluselvityksen tekeminen.
Arviointiselostusvaiheessa alueelle sijoittuvien rakennusten käyttötarkoitus tulee tarkentaa ja kuvata vaikutukset lupien mukaisella tilanteella. Tulee myös arvioida melun ja välkkeen vaikutukset mahdollisiin rakentamattomiin rakennuspaikkoihin.	YVA-selostuksen kohdassa 27.4.1. on kuvattu asuin- ja lomarakennukset hankealueen läheisyydessä, kohdassa 12.5. melualueet ja kohdassa 13.5. välkealueet.
Hankealueen ympäristön maisemapiirteet ja valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristökohteet on tuotu arviointiohjelmassa asianmukaisella tavalla esiin. Yhteysviranomainen pitää aiheellisena, että arvioinnissa huomioidaan lähivaikutusalueen osalta myös paikallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet. Tietoja kohteista on kuntakohtaisissa rakennusinventoinneissa ja osin myös yleis- ja asemakaavoissa.	YVA-selostuksen kuvissa 14.3. ja 14.4. sekä niihin liittyvissä taulukoissa tuodaan esiin myös paikallisesti merkittävät kohteet.
Arviointimenetelmäksi suunnitellaan maisema-arkkitehdin tekemää asiantuntija-arviota, joka perustuu maiseman analysointiin, arvoalueiden ja -kohteiden sijaintiin, asutuksen ja loma-asutuksen sijaintiin, näkyvyysalueanalyysiin, etäisyysvyöhykkeisiin sekä havainnekuviin. Hankkeen yhteisvaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön on tarkoitus tarkastella suhteessa Oinaskylän ja Nilakkasuon tuulivoimahankkeisiin.	
Erityisesti havainnekuvat kuvaavat vaikutuksia yleisesti helposti ymmärrettävällä tavalla. Havainnekuvia on syytä laatia keskeisistä kulttuuriympäristön ja maiseman arvokohteista sekä asutusmaisemista. Näkymäanalyysin pohjalta suunnitellut havainnekuvien kuvauspisteet ja kuvaussuunnat on esitetty arviointiohjelmassa. Yhteysviranomainen pitää suunnitelmaa oikeansuuntaisena ja	YVA-selostuksen kohdassa 14.5.2. on havainnekuvat. YVA-selostuksen liitteissä 5a ja 5b on molempien hankevaihtoehtojen havainnekuvat

Yhteysviranomaisen lausunnon sisältö	Huomioon ottaminen
suosittelee, että arviointiselostuksessa tuodaan esille lisäksi myös tuulivoimala-alueiden maisemallisia yhteisvaikutuksia kuvaavaa, sopivista kuvauspisteistä katsoen laadittua havainnekuva-aineistoa. Hanke kuvataan pyrittävän suunnittelemaan niin, että arkeologisen kulttuuriperinnön kohteiden kohdalle ei kohdistu rakentamista. Asiassa on tarpeellista huomioida alueellisen vastuumuseon antama ohjeistus.	sekä havainnekuvia yhdessä muiden hankkeiden kanssa. YVA-selostuksen kohdassa 15 on kuvattu vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön.
Edellä mainittujen lisäksi yhteysviranomainen haluaa tuoda esille seuraavia seikkoja arviointiselostuksen laadintaan:	
Maankäyttö *Maakuntakaavoitus* Maakuntakaavatilanne on huomioitu ohjelmassa riittävällä tarkkuudella. Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2040 (1. ja 2. vaihe) hankealueelle on osoitettu tuulivoimapotentiaalinen alue, tv-1 22.802 ja tv-1 35.801. Vallitseva oikeuskäytäntö huomioiden, vaikka YVA:ssa tutkittava alue on laajempi kuin Pohjois-Savon maakuntakaavassa osoitettu potentiaalialue, on alueen toteuttamista mahdollista tutkia nykyisessä laajuudessa.	
Tunnistettu kaavatilanne Suunnittelualueella on voimassa Vesannon kunnanvaltuuston vuonna 2002 hyväksymä Pohjois-Konneveden ja kunnan luoteisosan järvien ja lampien osayleiskaava, jossa on osoitettu loma-asumiseen rantarakennuspaikkoja Kurjenjärvelle ja Köyrtynlammelle. Kaavoitustilanne on tunnistettu riittävällä tasolla, mutta arviointiselostuksessa on syytä esittää riittävät selvitykset vaikutuksista voimassa olevissa osayleiskaavoissa osoitettuun maankäyttöön ja asutukseen.	YVA-selostuksen kohdassa 10.2. tuodaan esiin, että tuulivoimaosayleiskaavan korvaa alle jäävän rantaosayleiskaavan ja poistaa alle jäävät kaksi rantarakennuspaikkaa, jotka ovat hankkeesta vastaavan omistuksessa.
Sähkönsiirto Järvilinjan ja Harjulinjan vaikutukset erityisesti alueen maankäyttöön ja yhteisvaikutuksiin tulee huomioida. Valmisteilla olevassa 3. vaiheen maakuntakaavan viranomaisehdotuksessa Fingrid Oyj:n suunnitteleman uuden Harjulinja-voimajohtoyhteyden vaihtoehtoiset reitit on osoitettu sähkönsiirtolinjan yhteystarpeina (kehittämisperiaatemerkintä).	YVA-selostuksen kohdassa 5 tuodaan esiin Harjulinjan suunnitteluvaihe ja tarkasteltavat vaihtoehdot. Järvilinja sijaitsee noin 50 kilometrin etäisyydellä, joten hankkeella ei ole siihen yhteisvaikutuksia. Kuvataan tämä YVA-selostuksen kohdassa 5 Liittyminen muihin hankkeisiin. Yhteisvaikutukset on arvioitu YVA-selostuksessa kunkin vaikutustyypin kohdalla. Yhteenvetotaulukko yhteisvaikutuksista on YVA-selostuksen kohdassa 31.
Yhteisvaikutukset Oinaskylän ja Nilakkasuon tuulivoimahankkeiden kanssa Oinaskylän tuulivoimayleiskaavan alue sijaitsee vain 2,5 km:n etäisyydellä hankealueesta. Tämän hankkeen huomioiminen Pyykkimäen hankkeen yhteisvaikutusten arvioinnissa on erityisen tärkeää melun, välkkeen sekä maisemavaikutusten osalta. Lisäksi 4,5 km:n	YVA-selostuksen kohdassa 5 on kerrottu, että Nilakkasuon tuulivoimahankkeen suunnittelu on alkuvaiheessa, eikä siitä ole julkaistu tuulivoimaloiden sijoitussuunnitelmaa

Yhteysviranomaisen lausunnon sisältö	Huomioon ottaminen
etäisyydellä on suunnitteluasteella oleva Nilakkasuon tuulivoimahanke, jonka vaikutukset erityisesti asutukseen, maisemaan, meluun ja välkkeeseen tulee myös huomioida yhteisvaikutusten arvioinnissa. Yhteysviranomainen suosittelee arvioimaan näiden hankkeiden yhteisvaikutuksia ja arvioimaan myös sitä, miten hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 välinen kolmen tuulivoimalan ero vaikuttaa muodostuviin ympäristövaikutuksiin.	(tilanne 18.8.2026). Tämän takia yhteisvaikutukset Nilakkasuon kanssa on arvioitu vain osittain. Yhteisvaikutukset on arvioitu YVA-selostuksessa kunkin vaikutustyypin kohdalla. Yhteenvetotaulukko yhteisvaikutuksista on YVA-selostuksen kohdassa 31.
Ilmasto Yhteysviranomainen toteaa, että Pyykkimäen YVA-ohjelmassa on huomioitu hyvin EU:n ja Suomen ilmastotavoitteet. Alueelliset ilmasto-ohjelmat ja niiden tavoitteet tulee huomioida selostusvaiheessa ja samalla arvioida sanallisesti, kuinka hankkeen toteuttaminen vaikuttaa tavoitteiden saavuttamiseen. Alueella on voimassa Pohjois-Savon ilmastotiekartan lisäksi Keiteleen ja Vesannon ilmastosuunnitelmat sekä Ylä-Savon seudullinen ilmasto-ohjelma.	
Ilmastovaikutusten arvioinnin kuvauksessa on huomioitu hyvin ilmastonmuutoksen hillintä ja hankkeen keskeisimmät vaikutukset alueellisiin hiilitaseisiin. Rakentamisen aikaisissa vaikutuksissa tulee huomioida koko hankekokonaisuus huomioiden tarvittavien osien ja niiden valmistuksen lisäksi muut materiaalit, kuten kiviainesten suuri määrä ja näiden kuljetusten ilmastopäästöt. Selostusvaiheessa hankkeen ilmastovaikutuksia tulee arvioida rakentamis-, käyttö- ja päätösvaiheittain sekä toteutusvaihtoehdoittain. Lisäksi yhteysviranomainen suosittaa arvioitavan lieventämistoimenpiteiden tehokkuutta.	YVA-selostuksen kohdassa 26 on arvioitu ilmastovaikutukset. YVA-selostuksen liitteenä on hiilitaselaskelma, jossa on otettu huomioon hankkeen koko elinkaari.
Selostusvaiheessa tulee kuvata myös ilmastonmuutoksesta hankkeelle aiheutuvat riskit sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisen tarpeet ja toimenpiteet hankkeen elinkaaren aikana. Selostuksessa tulee huomioida myös mahdollisen energiavaraston rakentamisen ilmastovaikutukset sekä ilmastonmuutokseen sopeutumistarpeet mm. pitkiin kuivuus- ja sateisuusjaksoihin varautumiseksi. Sään ääri-ilmiöt voivat lisätä mm. paloriskejä.	YVA-selostuksen kohdassa 26.5. kuvataan hankkeen vaikutukset ilmastoon. Ilmastonmuutoksen vaikutukset hankkeeseen kuvataan kohdassa 26.5.1.
Mahdollisissa tuulivoimalla tuotetun sähkön päästövähennyslaskelmissa tulisi käyttää tuotannon ajankohdalle ennustettavaa keskiarvoista sähköntuotannon ominaishiilidioksidipäästökerrointa, jossa huomioidaan sähkömarkkinoiden ennustettu tuotantorakenne. Lopullinen arvio tuulivoimatuotannon päästökertoimesta suositellaan ilmoitettavan muodossa g CO2 / kWh huomioon ottaen hankkeen koko elinkaari.	YVA-selostuksen liitteenä on hiilitaselaskelma, jossa on laskettu hankkeen elinkaarenaikainen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki.
Liikenne ja viestintäjärjestelmät Tuulivoimahankkeen liikenteelliset vaikutukset tulee arvioida yksityiskohtaisesti saavutettavuusselvityksen avulla hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Saavutettavuusselvityksestä käy ilmi alueen liikennöintiin käytettävälle maantieverkolle tehtävät parannus- ja muutostarpeet sekä toiminnan aiheuttamat liikennemäärät ja liikennöintiin käytettävä kalusto. Saavutettavuusselvitys tulee laatia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta valittavien kuljetusreittien ja niihin mahdollisesti kohdistuvien parantamis-/muutostöiden osalta vaikutukset voidaan arvioida mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Arviointiselostuksessa tulee lisäksi arvioida	YVA-selostuksen liitteenä on saavutettavuusselvitysraportti.

Yhteysviranomaisen lausunnon sisältö	Huomioon ottaminen
rakentamisen aikaisia liikennevaikutuksia liikenneturvallisuuteen, meluun, pölyyn, ihmisten elinoloihin ja turvallisuuteen. Suunnitellun voimajohdon osalta vaikutuksia maanteihin / liikenteeseen tulee tarkastella erityisesti erikoiskuljetusten (vapaa tila 7 metriä korkeille kuljetuksille), liikenneturvallisuuden (pylväiden sijoitus, törmäysturvallisuus) ja liikenneverkon kehittämisen kannalta hyödyntäen Liikenneviraston ohjetta ”Sähkö- ja telejohdot ja maantiet”.	Liikenteen vaikutukset on arvioitu YVA-selostuksen kohdassa 25.
4.4 Arviointimenettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen Hankkeesta järjestetään yleisötilaisuudet arviointiohjelman ja -selostuksen ollessa nähtävillä. Lisäksi hankkeesta vastaava selvittää hankkeen ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia asukas- ja metsästäjäkyselyllä. Kyselyjen perusteella voi saada tietoa myös esimerkiksi alueen luontoarvoista. Hankkeessa on perustettu seurantaryhmä, jonka tarkoituksena on muun muassa saada tietoa ja näkemyksiä eri osapuolilta sekä varmistaa, että työn aikana käytettävät tiedot ovat ajantasaisia ja riittäviä. Ryhmään on kutsuttu viranomaisia ja hankealueella toimivia järjestöjä ja yhdistyksiä. Seurantaryhmä on kokoontunut kerran ennen arviointiohjelman vireilletuloa. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeesta on tiedotettu YVA-lain edellyttämällä tavalla.	YVA-selostuksen kohdassa 2.3.4. on kuvattu YVAn aikainen vuorovaikutus.
4.5 Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys Arviointiohjelmassa on esitetty ohjelman laadintaan osallistuneiden koulutus ja kokemus. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointiohjelman laatimiseen.	YVA-selostuksen esipuheessa on esitelty YVA-selostuksen laadintaan osallistuneet asiantuntijat.
4.6 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat Arviointiohjelmassa on kattavasti esitetty hankkeen tarvitsemat luvat sekä kuvattu lupatarpeiden selvittämistä. Mikäli suunnitelmiin ja lupiin tulee hankkeen edetessä muutoksia, tulee ajankohtainen tilanne päivittää arviointiselostukseen.	YVA-selostuksen kohdassa 6 on kuvattu hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat.
4.7 Selvitysten yhteensovittamisen mahdollisuudet muissa laeissa edellytettyjen selvitysten kanssa Samanaikaisesti YVA-menettelyn kanssa on käynnissä hankkeen rakentamisen mahdollistavien osayleiskaavojen laadinta Vesannon ja Keiteleen kunnissa. YVA-menettely ja osayleiskaavoitus toteutetaan erillismenettelyinä. Arviointiohjelman mukaan erillisselvityksiä hyödynnetään myös osayleiskaavoituksen tarpeisiin.	YVA-menettelyn ja yleiskaavoituksen yhteensovittaminen on kuvattu YVA-selostuksen kohdassa 2.4.